

Par AER parku attīstību

Dr.oec. Andra Feldmane

2021.gada 1.decembris

ES jaunās Zaļās politikas process enerģētikā, klimatā, transportā

Zaļais kurss ar 16 jauniem tiesību aktiem

VARAM uzrauga lielo mērķu izpildi

Taksonomija

1. noteikumi par kapitāla prasībām banku sektoram **2024.gadā** un green asset ratio;
2. apdrošinātājiem klimatam «draudzīgs» business;
3. «zaļās» obligācijas

FM / nodokļu zaļināšanā:

1. ar nodokļu pasākumiem veicināts fosilās enerģijas samazinājums
2. pāreja un ne-emisiju energoresursu izmantošanu
3. DRN, akcīze, transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis, PVN

Oglekļa ievadkorekcijas mehānisms

LPS par finansējumu AER jomā

- ES daudzgadu budžets:
 - saules baterijas 23 000 000 EUR;
 - biometāns 43 000 000 EUR;
- Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns
 - 80 000 000 EUR Sadales tīklam (pieteikts kā vēja reforma)
- Taisnīgas pārkārtošanās fonds:
 - Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku industriālajās zonās, kas primāri paredz saules paneļu uzstādīšanu 59 200 000 EUR

LPS identificētie izaicinājumi

1. Pašvaldības saskaras ar ievērojamu vietējās sabiedrības pretestību, jo nepastāv atlīdzības mehānisms iedzīvotājiem pie lieliem AER parkiem, kas rada konflikta situāciju un **reputācijas risku pašvaldībām**.
2. Nepieciešams izstrādāt normatīvo regulējumu, lai būtu iespējams vēja parka attīstītajam ar konkrētās teritorijas sabiedrību, kas dzīvo vēja turbīnu ietekmes zonā slēgts brīvprātīgu ziedojuma līgumu. Ņemot vērā ka šāda līguma izstrādē un tālāk ziedojuma sadalē būs nepieciešama pašvaldības iesaiste, tad nepieciešams vienoties ar KNAB par **“ziedojuma” vispārējās kārtības noteikumiem un šāda ziedojuma pieņemšanas ierobežojumiem**. *Nepieciešams izstrādāt līguma projektu un kārtību, kas būtu saskaņots ar represīvām iestādēm.*
3. Nepieciešams izstrādāt precīzu regulējumu, kas paredzētu **vēja parku tuvumā izveidot atjaunojamās enerģijas kopienas** kas būtu energokopiena, kas pati nenodarbojas ar atjaunojamās enerģijas ražošanu un kurai nepieder aktīvi, bet viņu ietekmē vēja turbīnu atrašanās vieta un tas būtu pamats izmantot pašpatēriņam tuvumā esošā vēja parka saražoto elektroenerģiju par pašizmaksu. Tas nozīmētu ka enerģētikas likumā tiek precizēts šāds gadījums, kad atjaunojamās **enerģijas kopiena teritoriāli** būtu saistīta ar tuvumā esošo vēja parku. Nepieciešams izstrādāt papildus regulējumu enerģētikas likumā, kā arī vienoties ar ST un AST par šāda lēmumu ietekmi uz viņu saimniecisko darbību.

LPS identificētie izaicinājumi

- Valsts budžeta **investīciju programma “Atbalsts AER parku seku mazināšanai pašvaldībās”**. Pašvaldības šos līdzekļus investētu AER parku ietekmētu teritoriju sakārtošanai, saskaņā ar pašvaldības attīstības stratēģijām. Valsts budžeta dotācija /investīcijas pašvaldībām būtu 1-2% apmērā no privātā AER attīstītāja plānotām kopējām investīcijām konkrētās pašvaldības teritorijā;
- Tiem vēja parka attīstītājiem kas **saņems lielu OIK līdzmaksājumu**, ir jāveic maksājums vietējai sabiedrībai, un šajā situācijā šo valsts maksājuma lielākā daļa būtu jānovirza sabiedrībai ar piebildi katru gadu, kamēr ir OIK (jo esošās tehnoloģijas nepieprasa OIK).
- Zaļā industriālā teritorija ir skaidra ar saules paneļiem, kad uz jumta tiek uzlikti paneļi, bet šobrīd pašvaldības nezin vai būs jēlkāds atbalsts no valsts pie vēja parka attīstot **industriālās teritorijas ar iespēju izveidot “zaļo kabeli”**, kas nenoliedzami būtu liels atbalsts tieši uzņēmējiem un paaugstinātu viņu konkurētspēju. Būtu labs “burkāns” LIAA investoru piesaistē. Nepieciešams izstrādāt pilotprojektu ar zaļo kabeli pie vēja parka

LPS identificētie izaicinājumi

- **Aprites ekonomika - saules un vēja parka demontāžas jautājums pēc 20-30 gadiem** (tiek atrunāts «demontāžas prasība» un paredz ka objekta tiesiskais valdītājs ir atbildīgs par būves sakārtošanu/demontāžu, vai atrunāta kad zemes īpašnieks;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Latvijas Pašvaldību savienības 2021. gada sarunu PROTOKOLU, lai kļiedētu iedzīvotāju bažas ir nepieciešami **MK noteikumi nosakot kritiski svarīgus robežlielumus** lielu AER parku būvniecības un ekspluatācijas stadijās (troksnis, vibrācija u.t.t)

Diskusijās ar pašvaldībām piedāvātie atbalsta pasākumi

Vēja parka
īpašnieka
brīvprātīgs
ziedojums
sabiedrībai

Atbalsta instrumenti

Lētāka elektroenerģija (valsts atbalsta politika)

AER
enerģētiskā
kopiena pēc
teritorijas
principa

Samazināts
elektrības
maksājums
pašvaldībai

Zaļa
industriālā
zona un
zaļais
kabelis

Investīciju
programma
klimatneitrāliem
projektiem

AER parku enerģijas statistikas darījumi un potenciālie ieņēmumi valsts budžetā

- **EM informatīvais ziņojums «Par atjaunojamās enerģijas statistikas darījumiem»**
 - Ekonomikas ministrijai uzsākt 2021.gada beigās divpusējas sarunas ar atjaunojamās enerģijas statistikas darījumā potenciāli ieinteresētu Eiropas Savienības dalībvalstu pārstāvjiem par atjaunojamās enerģijas statistikas pārdošanu;
 - Ekonomikas ministrijai līdz š.g. 1.decembrim minēto divpusējo sarunu pozitīva iznākuma gadījumā sagatavot atjaunojamās enerģijas statistikas darījuma līgumprojektu.
 - Ekonomikas ministrijai atbilstoši darījumos ar atjaunojamo enerģijas statistiku iegūto finanšu līdzekļu apjomam izstrādā priekšlikumus finanšu līdzekļu izlietojumam atjaunojamās transporta enerģijas īpatsvara palielināšanai atbilstoši Latvijas Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2020.gada 4.februāra rīkojumu Nr.46) noteiktajiem rīcībpolitikas pasākumiem.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Modernizācijas fonds (I)

MODERNISATION FUND
Accelerating the transition to climate neutrality

- **Modernizācijas fonds** ir jauns finansēšanas mehānisms ar mērķi atbalstīt oglekļa mazietilpīgus ieguldījumus, energoefektivitātes palielināšanā, enerģētikas sistēmu modernizēšanā un taisnīgas pārejas veicināšanā no oglekļa atkarīgos reģionos, atbalstot valstu virzību uz klimatneitralitāti.

**LV pieejamais
finansējums
2021.-2030.gadam
100-120 milj. euro**

Prioritārie investīciju virzieni:

- elektroenerģijas ražošana no atjaunojamajiem energoresursiem;
- energoefektivitātes uzlabošana t.sk. transporta, lauksaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas nozarēs, kā arī ēkās;
- enerģijas uzglabāšana;
- enerģotīklu modernizēšana un starpsavienojumu palielināšana starp ES dalībvalstīm;
- taisnīga pāreja no oglekļa atkarīgajos reģionos (darba ņēmēju pārcelšana, pārkvalificēšana un kvalifikācijas celšana, darba meklēšanas iniciatīvas).

Potenciāli iespējamais
finansējums 2021.-2030.g.
līdz pat **1 miljrd. euro**

Vienkāršots AER enerģijas kopienas modelis pēc teritoriālās piederības pie vēja parka

Aktīvais lietotājs

pašpatēriņš mājsaimniecībām līdz 4,5 - 5 km no vēja parka

Elektrības tirgotājs
nodrošina lētāku elektrību
pašvaldībai 1-2% no vēja
parka jaudas

Pasīvais lietotājs

Paldies par uzmanību